

Empirická literatura

Můžeme rozlišit 3 druhy literatury:

- Odhadující fiskální multiplikátory prostřednictvím makroekonomických modelů.
- Zkoumající expanzivní charakter některých fiskálních kontraktů v historii.
- Zabývající se determinantami fiskálních multiplikátorů.

Velké makroekonomické modely

- QUEST II (EC)
- INTERLINK (OECD)
- NIGEM (NIESR)
- MULTIMOD (IMF)

Makroekonomické modely

Výsledky simulací fiskální politiky závisejí:

- na struktuře modelu,
- na charakteru a časové délce fiskálního šoku (permanentní či dočasný),
- na předpokládané reakci měnové politiky (jak v krátkém, tak i v dlouhém období).

Výhody a omezení

- Hlavní výhodou je, že tyto modely zahrnují velké množství faktorů, které ovlivňují velikost fiskálních multiplikátorů.
- Simulacemi nezískáme jednu konkrétní hodnotu fiskálního multiplikátoru, ale naopak řadu odhadnutých multiplikátorů.

Základní charakteristika multiplikátorů odvozených z modelů

- Krátkodobé multiplikátory odvozené ze standardních simulací fiskální politiky jsou pozitivní.
- Krátkodobé výdajové multiplikátory (nejvíce hodnot v intervalu 0,6-1,4) dosahují většinou vyšších hodnot než daňové demultiplikátory (0,2-0,8).
- Dlouhodobé multiplikátory jsou všeobecně nižší než multiplikátory krátkodobé. Dlouhodobé multiplikátory dosahují v některých modelech i záporných hodnot.

Porovnání hodnot

jednoroční snížení vládní spotřeby o 1% HDP

Model	Předpoklady o měnové politice	Krátkodobé multiplifikátory				Dlouhodobé multiplifikátory			
		N	F	I	VB	N	F	I	VB
QUEST	Úrokové míry nereagují	0.9	0.9	0.9	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Cílování cenové hladiny	0.6	0.8	0.7	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0
Multimod	Nominální úrokové míry první rok fixní, potom nás leduje cílování inflace.	1.3	1.3	1.3	-	-0.2	-0.2	-0.2	-
NiGEM	Nominální úrokové míry první rok fixní, potom nás leduje cílování inflace.	1.0	0.8	0.7	0.6	0.0	0.0	0.0	-0.1
Interlink	Fixní nominální měnové kurzy, reálné úrokové sazby na výchozí úrovni.	1.5	0.8	1.2	-	-0.3	0.2	-0.1	-

QUEST II

- Navržen Evropskou komisí,
- slouží pro simulace politik (ne pro předpovědi),
- zahrnuje členské země EU, USA, Japonsko a 11 regionálních bloků,
- cílem je analýza vlivu jednotlivých opatření ve střednědobém horizontu.

QUEST II - charakteristika

Krátkodobé chování má Keynesiánské vlastnosti:

- nedokonale pružné mzdy a ceny,
- spotřeba omezená likviditou,
- existence nákladů spojených s likvidací investic a akumulací práce.

QUEST II - charakteristika

Dlouhodobé chování má neoklasické vlastnosti:

- Ekonomické subjekty maximalizují užitek a ziskové funkce podle intertemporálního rozpočtového omezení, a proto spotřební a investiční rozhodnutí jsou zabudována do forward-looking chování.
- Neoklasická produkční funkce s konstantním růstem (míra růstu ovlivněna pouze mírou růstu technického pokroku a mírou růstu populace).

Oproti neoklasickému modelu zde existují dvě odchylky:

1. Firmy nejsou dokonale konkurenční, protože si mohou účtovat přírážky nad dlouhodobé mezní náklady => ekonomická aktivita bude nižší než ta produkovaná modelem s dokonalou konkurencí.
2. Existují rigidity trhu práce a tudíž nedobrovolná nezaměstnanost v dlouhém období => ekonomika nedosahuje stabilního rovnovážného stavu s plnou zaměstnaností.

QUEST II – simulace

Kombinovaný šok

- Dočasné snížení ve vládní spotřebě (kombinované snížení vládních nákupů a vládní zaměstnanosti) o 1% HDP po dobu jednoho roku.
- Simulace provedeny v každé ze čtyř hlavních ekonomik EU (Německo, Francie, Itálie, Velká Británie) izolovaně.
- Reakční funkce daní a úrokových sazeb se neuvažují (1.případ ve výše uvedené tabulce).
- Efekty dočasného snížení vládní spotřeby jsou dosti podobné s multiplikátory v intervalu 0,85 až 0,95.

QUEST II - simulace

Transmisní mechanismus kombinovaného šoku:

- Redukce vládních výdajů vede ke snížení soukromé spotřeby (spotřebitelé s permanentním důchodem sníží svou spotřebu méně než likviditně omezení spotřebitelé).
- Vlivem poklesu vládní zaměstnanosti (po dobu jednoho roku) dochází k růstu míry nezaměstnanosti, což má negativní dopad na mzdy soukromého sektoru.
- Pokles soukromé spotřeby negativně ovlivňuje ziskovost firem v krátkém období, ovšem očekávaný pokles reálných úrokových sazeb ji částečně kompenzuje. Čistý vliv na soukromé investice je všeobecně malý (pozitivní či negativní).
- Částečně pozitivně kompenzují tyto šoky čisté exporty, jelikož pokles domácí poptávky snižuje importy a zlepšuje tak obchodní bilanci.

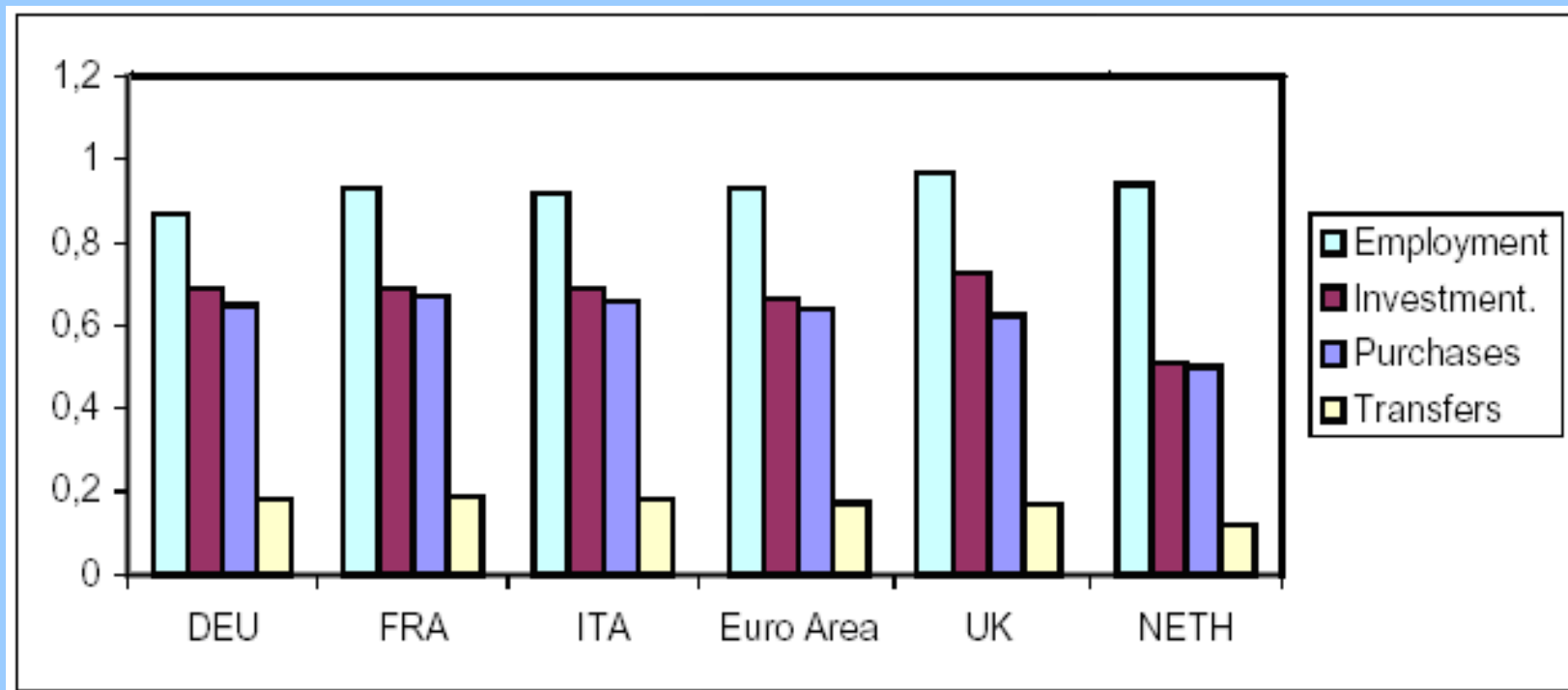
QUEST II- simulace

Šoky pro jednotlivé výdajové a příjmové komponenty

- Simulace izolovaného zvýšení 4 vládních výdajových komponent (vládní zaměstnanosti, vládních investic, vládních nákupů, transferů) a izolovaného snížení 3 vládních příjmových komponent (DPFO, DPPO, DPH) o 1% HDP po dobu dvou let (po této době je proveden opak).
- Reakční funkce úrokových sazeb se uvažují.
- Předpoklad normálního fungování měnové politiky (v případě VB nezávisle) .
- Vliv změny vládních výdajů a příjmů na HDP se liší podle kategorií a také v čase. Charakter je podobný ve všech čtyřech zemích.

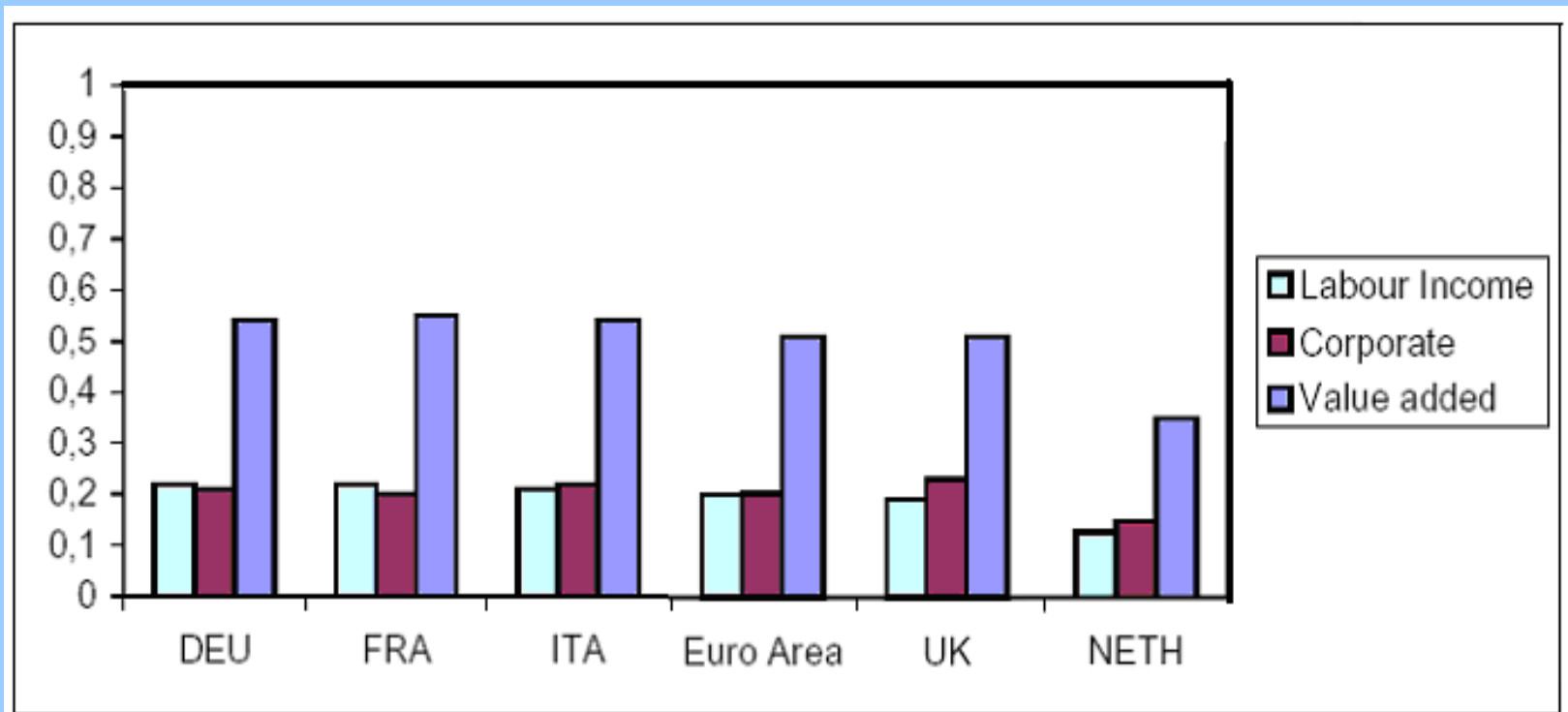
QUEST II– simulace

(dopad jednotlivých výdajových komponent v prvním roce)

QUEST II – simulace

(dopad jednotlivých příjmových komponent v prvním roce)

QUEST II - závěr

- Pro každý šok hrají důležitou roli předpoklady týkající se měnové politiky.
- Model neznázorňuje strukturální rozdíly mezi zeměmi.
- Velký význam má otevřenost ekonomiky a způsob financování šoku.
- Výsledky fiskálních šoků u malých ekonomik z EU mohou nabývat rozmanitějších hodnot než bylo naměřeno u výše zmíněných čtyř hlavních ekonomik (u nich jsou rozdíly ve výsledcích minimální).

Interlink - simulace

Charakter simulací:

- Single-country modelové simulace – bez zahrnutí mezinárodních vztahů
- Multi-country modelové simulace – mezinárodní vztahy již zahrnuty

Charakter fiskálního šoku:

- Country-specific šok – šok je proveden pouze v jedné zemi
- Globální šok – šoky jsou provedeny simultánně ve všech zemích.

Interlink - simulace

Country-specific šok versus šok globální

- Multi-country simulace,
- permanentní zvýšení vládních výdajů o 1% HDP,
- nominální měnový kurz a reálné úrokové sazby jsou konstantní.

Year	1	2	3	4	5
Country-specific shocks:					
United States	1.1	1.0	0.5	0.2	0.1
Japan	1.7	1.1	0.4	0.2	0.5
Euro area	1.2	0.9	0.5	0.2	0.1
Global shock:					
United States	1.5	1.3	0.7	0.3	0.2
Japan	2.6	1.9	0.6	0.3	1.0
Euro area	1.9	1.5	0.7	0.4	0.3

Interlink - simulace

Single-country simulace

- Tyto simulace neberou v úvahu:
 - změny na celkových exportních trzích vyvolané substitucí zahraničního zboží zbožím domácím (tj. v zemi kde nastal šok),
 - jakým způsobem může vzestup či pokles v domácí zemi ovlivnit celkovou poptávku v zahraničí a po určité době i poptávku vlastní.
- Mají ukázat velikost zahraničních přelévacích efektů
-> jsou relativně malé

Rok			1.rok	2.rok	3.rok	4.rok	5.rok
USA	Reálný HDP	Linked	1.1	1.0	0.5	0.2	0.1
		Unlinked	1.0	0.8	0.5	0.3	0.1
	Inflace	Linked	0.2	0.7	1.0	1.2	1.2
		Unlinked	0.1	0.5	0.8	0.9	0.9
Japonsko	Reálný HDP	Linked	1.7	1.1	0.4	0.2	0.5
		Unlinked	1.6	1.1	0.5	0.3	0.4
	Inflace	Linked	0.5	1.4	0.5	-0.1	0.4
		Unlinked	0.4	1.4	0.5	0.0	0.4
Německo	Reálný HDP	Linked	1.1	0.7	0.2	0.0	-0.2
		Unlinked	0.9	0.5	0.1	-0.1	-0.2
	Inflace	Linked	0.2	0.3	0.5	0.7	0.7
		Unlinked	0.2	0.2	0.4	0.5	0.5
Francie	Reálný HDP	Linked	0.6	0.6	0.5	0.4	0.2
		Unlinked	0.6	0.5	0.4	0.3	0.1
	Inflace	Linked	0.1	0.4	0.6	0.6	0.6
		Unlinked	0.1	0.4	0.5	0.6	0.6
Itálie	Reálný HDP	Linked	0.9	0.6	0.3	0.2	0.0
		Unlinked	0.8	0.5	0.3	0.1	-0.2
	Inflace	Linked	0.3	0.7	0.5	0.5	0.4
		Unlinked	0.2	0.6	0.5	0.6	0.6
VB	Reálný HDP	Linked	0.2	0.2	0.0	-0.1	-0.1
		Unlinked	0.2	0.2	0.0	-0.1	-0.1
	Inflace	Linked	0.4	0.5	0.4	0.2	0.0
		Unlinked	0.4	0.4	0.4	0.1	0.0
Kanada	Reálný HDP	Linked	0.5	0.4	0.2	0.0	-0.2
		Unlinked	0.5	0.3	0.2	0.0	-0.2
	Inflace	Linked	0.1	0.3	0.4	0.4	0.3
		Unlinked	0.1	0.3	0.4	0.3	0.2

QEM ČR

- Adaptivní očekávání ekonomických subjektů,
- vládní a zahraniční sektor je exogenní,
- není uvažováno financování deficitu.

Simulace

(zvýšení příslušné komponenty o 1% HDP v roce 2003)

	2003	2004	2005	2010	2015
Zvýšení vládních investic	0.70	0.51	0.36	1.12	1.69
Zvýšení vládní spotřeby	0.48	0.12	-0.11	0.07	-0.06
Zvýšení nepřímých daní	-0.10	-0.24	-0.28	-0.19	-0.14
Zvýšení přímých daní domácností	-0.39	-1.15	-1.52	-1.21	-0.91
	odchylka v % od výchozí hodnoty				

Negativní multiplikátory

případ Dánska

Stav před fiskální kontrakcí:

- Růst veřejného dluhu z 29% HDP v roce 1980 na 65% v roce 1982,
- vysoké reálné úrokové sazby (6,7%) a velké primární deficity (3,1% HDP),
- depreciační měny.

Stav po reformě:

- Průměrný růst 3,6% HDP mezi roky 1983-86,
- Soukromá spotřeba roste (3,7%) i když klesá disponibilní důchod,
- rychlý růst soukromých investic (12,7%),
- veřejný dluh již neroste.